

«АВТОЗАЗ-ДЕУ» — спільне українсько-корецьке підприємство з виробництва легкових автомобілів. Розташоване у Запоріжжі. «А.» — одне з провід. і найдавніших підприємств України. Початок веде від заводу с.-г. машин, який заснував 1863 голландець А. Кооп. У роки рев. подій і визвольних змагань підприємство було зруйноване і припинило свою діяльність. 1920 підприємство націоналізовано. 1921 відбудований завод відновив роботу і дістав назву «Комунар». Від 1924 завод випускав с.-г. машини 24-х найменувань, від 1926 — спеціалізувався на виготовленні жаток і сінокосарок. 1929 розроблено й випущено перший вітчизн. комбайн (до поч. 2-ї світової війни виготовлено бл. 96 тис.). Від поч. війни завод евакуйовано до Красноярська, де він виготовляв продукцію для фронту. Від 1958 — Запоріз. автомоб. завод «Комунар». 1959 випущено перший у СРСР мікролітраж. автомобіль «ЗАЗ-965» («Запорожець»), а від 1960 — розпочато його серій. випуск. 1961 розроблено й запущено у виробництво його модифікацію для інвалідів (до 1970 випущено 100 тис. «Запорожців», до 1976 — 1 млн). У цей період керували заводом Т. Габелко (1955–61) та двічі лауреат Держ. премії С. Сєриков (1961–78). 1963 завод нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора, 1976 — орденом Жовтневої Революції. 1976 створ. ВО «АвтоЗАЗ», до якого належали: гол. підприємство — автомоб. завод у Запоріжжі, а також Мелітопольський моторний завод, «Автокольорлит», «Автогідроагрегат» (обидва в Мелітополі Запоріз. обл.), «Квант» (м. Іллічівськ Одес. обл.), підприємства з виробництва товарів народного споживання (м. Пологи Запоріз. обл.). 1988 почався серій. випуск нового передньопривід. автомобіля ЗАЗ-1102 «Таврія». Творцем «Таврії» вважається гол. конструктор «А.» В. Стещенко (1933–91). В об'єднанні працювало 20 тис. осіб. 17 жовтня 1992 стали до ладу цех фарбування кузовів і цех складання автомобілів ЗАЗ-1102 — по суті, новий автоскладальний завод із передовою технологією і сучас. устаткуванням. Незважаючи на труднощі перехід. періоду, «А.» освоїв нові моделі машин. 1995 розпочато випуск нового п'ятидверного автомобіля ЗАЗ-1105

«Дана». Значна кількість автомобілів експортується до Угорщини, Чехії, Словаччини, Колумбії, Аргентини, Єгипту та ін. 1994–96 за кордон продано понад 93 тис. машин. З-д очолювали І. Доля (1978–83), С. Кравчун (1983–98). Здавалося, що підприємство перебувало на піднесенні. Майже готова була нова модель ЗАЗ-1103, велася інтенс. підготовка виробництва до випуску зразків нової автомоб. техніки. Але флагман укр. автомобілебудування протягом 1994–97 скоротив виробництво майже в 90 разів. Високі ціни і низька якість комплектув. виробів, перебої в роботі, зупинка заводів-суміжників, непосильний податковий тягар, зниження купівельної спроможності насел. на фоні заг. інфляційних процесів у державі призвели донедавна високорентабельне підприємство до межі банкрутства. Залишився єдиний шлях відродження — залучення інвестиц. коштів. Кращим було визнано проект співробітництва з південно-корець. корпорацією «DAEWOO» як стратегіч. інвестором, з частковим залученням корпорації «Дженерал Моторс». У березні 1998 з нею було підписано і згодом реалізовано угоду про створення СП «АвтоЗАЗ-ДЕУ» типу ЗАТ з однаковими правами обох сторін у керуванні підприємством. Проблеми «А.» привернули широку увагу української громадськості і діставали неоднозначні оцінки. У кін. 90-х рр. воно розпочало випуск автомобілів «Ланос», «Нубіра», «Леганза», «Таврія нова», «Славути», що відзначаються високою якістю, комфортністю, різноманітною комплектацією і за своїми тех. характеристиками дорівнюють, а за деякими параметрами переважають автомобілі зарубіж. виробників. В усіх регіонах України «А.» створ. розгалужену сервісну та гарантій. мережу, що має повну номенклатуру запас. частин та безкоштовні гарант. комплекти. Частка продукції в заг.-укр. обсязі виробництва автомобілів на 1999 становила 64,1 %, а експорт в ін. країни — 5,9 %. При «А.» існують 4 с.-г. підприємства, лікарня, поліклініка, центр мед. діагностики тощо. Останнім часом на діяльності «А.» негативно відбивається банкрутство корейської фірми «DAEWOO». (Див. іл. на аркуші до ст. «Автомобільна промисловість»).

В. Г. Крайній

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Автозав-ДЕУ / В. Г. Крайній // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42426>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).